

BRUK KONSERTEN!

*Samspill,
opplevelse
og læring*

MUSIKK OG SAMFUNN

ETTER EN IDÉ AV KRISTINA CLEAVERLEY

SPØK er en læringsmetode som viser de store sammenhengene i viktige hendelser opp gjennom historien. SPØK fokuserer på fire sider ved historiske eller samfunns-aktuelle hendelser: det samfunnsmessige, det politiske, det økonomiske og det kulturelle. En hendelse har alltid flere sider, men det å lære seg å se sammenhenger er en treningssak. Målet med dette Bruk konserten!-opplegget er å få elevene til å se at disse forholdene er avhengige av og påvirker hverandre. SPØK passer til konserter som er forankret i en bestemt tidsperiode, og gjerne til et geografisk område.

FAG samfunnsfag, RLE, musikk

EMNE samfunn, politikk, økonomi, kultur

MÅLGRUPPE 8. - 10. årstrinn

TIDSRAMME ca. 3 timer

RESSURSER Internett, bibliotek, PC, konsertinformasjonen

MÅL LK06

Eleven skal kunne skape fortellinger om mennesker i fortiden og slik vise hvordan rammer og vendinger i samfunnet påvirker tanker og handlinger (samfunnsfag 10. årstrinn). Eleven skal kunne gjøre rede for hvordan musikk gjenspeiler trekk ved samfunnsutvikling og ungdomskultur og hvordan dette kan komme til uttrykk gjennom ulike former for rytmisk musikk, kunstmusikk og norsk, samisk og andre kulturers folkemusikk (musikk 10. årstrinn). Eleven skal kunne drøfte verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt: sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, fredsarbeid og demokrati (RLE, 10. årstrinn).

FRAMGANGSMÅTE

Elevene jobber i fire grupper med å fordype seg i tidsperioden eller det geografiske området beskrevet i konsertinformasjonen. La elevene bruke Internett, bøker og oppslagsverk til å finne mer ut om følgende elementer i SPØK:

S står for de samfunnsmessige forholdene. Hvordan levde folk i Tyskland i mellomkrigstiden, hva levde de av? Hvordan var familiesammensetningen? Arbeidsforhold? Hvilke rettigheter hadde de?

P står for den politiske situasjonen i tidsperioden/området. Hvilke politiske systemer preget landet? Hvilke motsetningsforhold, begivenheter eller politiske forbindelser preget tidsperioden? Preget noen nye lovforslag tidsperioden/området?

Ø står for den økonomiske situasjonen. Hvilke økonomiske systemer styrte? Hvordan var balansen mellom tilbud og etterspørsel eller import og eksport? Fantes det store økonomiske skillelinjer mellom folk? Eller utpreget fattigdom?

K står for det kulturelle uttrykket fra tidsperioden/området. Hvilke kunstuttrykk var gjeldende? Hvilke kunstnere, utøvere eller komponister preget epoken? Hvilke instrumenter brukte de? Hvordan ble kunsten ansett? Var kunsten tilgjengelig for alle?

BRUK KONSERTEN!

*Samspill,
opplevelse
og læring*

Gruppene jobber med hvert sitt element i SPØK. Funnene presenteres i plenum. Finner man noen fellestrekk innenfor alle SPØK-kategoriene? Hør så på lytte-eksempelet fra konserten, eller ta utgangspunkt i selve konsertopplevelsen. Hvilke paralleller og henvisninger finner

man til samfunnet rundt og SPØK-kategoriene?

Tips til videreføring: La elevene jobbe med å skrive sangtekster eller andre tekster inspirert av tidsepoken/området de har satt seg inn i. SPØK kan da brukes sammen med Bruk konserten-opplegget Sangtekstanalyse.

HVORFOR ■ Elevene får en helhetlig opplevelse av musikken og dens kontekst.

■ Elevene blir bevisste på hvordan kunsten påvirkes av tiden og samfunnet.

■

TIPS TIL VIDEREFØRING

Elevene setter seg inn i hvordan man kan bruke samfunnsmessige forhold som inspirasjon for egen skaping.

www.rikskonsertene.no/brukkonserten

KONSERTINFORMASJON: Lykkehjulet - et sjansespill

OM KOMPONISTENE I FORESTILLINGEN

Kurt Weill (1900-1950) ble født i Tyskland i en jødisk familie. Han komponerte for det meste for teateret, særlig er han kjent for sangene han skapte i samarbeid med dramatikeren Berthold Brecht. Weill og Brecht skrev Tolvskillingsoperaen, som ble urframført i 1928. Weills sang "Die Moriat von Mackie Messer" fra operaen ble verdensberømt, ofte i andre versjoner. Den ble framført blant annet av Louis Armstrong som "Mack the Knife". "Sjørøver-Jenny", som synges i forestillingen, er også blitt en populær sang for kabaretsangere. Weill var nødt til å flykte fra Tyskland i 1933 på grunn av trakassering og forfølgelse fra nazistene.

Hanns Eisler (1898-1962) var en østerisk-tysk komponist særlig kjent for sine arbeidersanger. Han var kommunist og måtte flykte fra Tyskland etter nazistenes maktovertagelse i 1933.

Luciano Berio (1925-2003) var en italiensk komponist, kjent for sine eksperimentelle komposisjoner, han var en foregangsmann innen elektronisk musikk.

John Cage (1912-1992) var en amerikansk komponist og musikkteoretiker som er mest kjent komposisjonen "4'33", et verk som består av stillhet. Verket har tre satser, og utøveren spiller ikke en eneste tone i noen av dem. Istedenfor å fokusere på musikken, blir lytterens fokus alt annet som kan høres. Cage er også kjent for sine verk for preparert piano, der han satte skruer og andre gjenstander mellom strengene og skapte nye klanger. I forestillingen synges "Aria", et verk for solovokal.

OM BERTHOLD BRECHT

Berthold Brecht (1898-1956) var en tysk dramatiker og poet, han regisserte og jobbet med nye virkemidler i teateret, der han brøt med tradisjonene og la vekt på det politiske innholdet. Han var en overbevist kommunist, og dro i eksil da nazistene kom til makten i Tyskland.